

YELOD TELDEGLULID

NÜM: 2 FEBUL 2015 Pads: 9 jü 16

O Volapükaflens in vol lölik!

Bü yels plu 70 cifal ettimik: *Albert Sleumer*, kel äbinom dokan Godava katulik, kultan e latinan, älautom yegedi dö "Yesus Kristus in kuraan slamanas". Yeged at pinotükon ün 1940 in *Volapükagased pro Nedänapükans*. Demü koded nutimik yeged ot dönu panotükon in *Vög Volapüka*. Noe binon nitedik id attimo, abi binon sam Volapüka gudik, sagatik e pemeditöla.

Utans, kels no binons slopans slama, ab kels steifülons ad reidön tradutodi kuraani, suvo bo cedons buki at vobodi neplitik, bi in surats mödikün el *Allah* pleidülom dö vinditaduns okik, e tädom utanis, kels no vilons lekredön vödis legätana okik (sevabo: ela *Mohammed*), me pönods sevärikün. Ye mutons demön, das Larabänans digidons vödis muvemik, e zu jinos, das el *Allah* äsüikom se diatek vönik. Utans, kels fägons ad reidön kuraani Larabänapüko, bo tuvons fikulis, bi sets in buk at suvo neklülons. Kod atosa binon loveükam kuraana defädik, ibä ün tim et tonatasot Larabänik no igo älabon pünilis seimik lä konsonats. Seko suno äsevoy no plu sinifis kuratik vödas mödik. Zu jinos, das pük koraana no äbinon Larabänapük voik, ab migot dialega Larabänapükik in topäd zao nilü zifs: *Mekka* e *Medina* < e larameya, kel ettimo us äbinon kosädapük utanas, kels äfägons ad penön. Reidolsös dilis yegeda dö kuraan ko nited, e juitolsös gebi Volapüka ela *Albert Sleumer*!

* * *

Febul binon mul, dü kel piano senobs-la tufavi dö yelasäsun koldik in taledalaf nolüdik. Ye fredükölo flors balid ya süikons e givons obes speli dö florüp komöl.

Glidis ladöfik e sufädi dö säsun koldik

vipom oles redakan e cifal:

II:10:2015

YESUS KRISTUS IN KURAAN SLAMANAS
(DIL BALID)

fa prof. dok. *Albert Sleumer*, studadilekan plödü dün e cifal Volapükanefa

Slamans plu teltumbalion* lifons su taled. Do ün degyel lätik, mu pato in Türkän, motev gretik se mascids bo ejenon, sodas in 'Istanbul' te foldil bal, ed in *Damascus* te kildil bal mascidas nog boso pavisitons fa mans,[1] do i "nenlekred" efaneton sogodis slamik mödikün, ga kuraan nog ai pareidon fa slopans susnumik "profetana", e – palärnon nenbukio. Me dun lätiko pemäniotöl samo stud ti lölik "Godava" binädon, äsä at patidon bevü votiks samo in niver: *Azhar*, pefünöl in *Kairo* pro slopans valik di *Mohammed*.[2] Tumats anik kuraanitidalas calöfiko pecälodölas jäfoms in leyalaspadäds vemo gretiks nen stuls e nen püpits nivera at ün yel: 988 fa kalifan: *El-Aziz* pefünöla. Tidal alik kobükom zü ok degtelatis tel jüä kilis studanas, e loreidom, mödadilo seadölo ko tidäbs oka su tapeds su glun, kapitis balatik kuraana, büedom dönuön laiduliko, jüs ats fimikons laidio ini mem.

Lü atos nog plän pluuneplu prodöfik kömon dö tikodagols in tops anik vemo nekleiliks profetana. In kuraan sevabo pats e jenöfots ömiks palüjonilons, kels defü pläneds patik blebonsöv nesuemoviks. Relabuk at zuo no binon fomäd balnatälik, ab binon konlet cödotas e plänedas ela *Mohammed*, kel ädikom onis zao ünü degyel bal penanes oka. Om it reto ya änemom löloti "kuraani", sevabo: loreid, dasevädükam u lejon. Pas fovan ela *Mohammed*: *Abu Bekr* äjafom buki voik kuraana, kel pävotabevobon fa kalifan (= pladulan) kilid: *Othman*, e tüi 950 pos Kristus pädilädon ad surats ü kapits 114. Kapits at ye leno päleodükons bai tim daveda oksik; labons tiädis se aldelalif pädütülölis.

Ya pos degyels nemödik pos deadam ela *Mohammed* slopans oma iteilons okis ad sunitans e jiitans. Grups at labülons tefü kuraan pladi sümik, äsä zao katulans e protästans lekredik tefü bib. Slopans ela *sunna* (= veg, lüod) zepons asä lonöfiki i loveükami mudöfik vönädikün, e lecedons okis verätalekredanis in *islam* (= sufod, sevabo tefü vil Goda).

Jiitans güo ädeimons dili ze gretiki loveükama et, ed äflagons, asä slopans kalifana ya bü dasev valemik omik pisasenöla: *Ali*, kel imatikom ko *Fátime*: daut ela *Mohammed*, das teiko se licinanef nemedik at profetana, pladulans oma pösumons. Ädeimons kludo "kalifanis": *Abu Bekr*, *Oman* ed *Othman* asä negitikis. El *jia* (= palet, sevabo ela *Ali*) labon attimo slopanis oka patiküno bevü slamans Pärsäna. Pästeton za 1500 pos Kristus asä tatarel.

---

* nu, ün 2015, pos yels 75, plu telmilbalion

II:11:2015

Do nu tradutods mödikum kuraana dabinons, kelas ut fa *Friedrich Rückert* (pedabüköl fa *A. Müller*, *Frankfurt am Main* 1888) palecedon asä gudikün,[3] kuraan blebon, igo pro pluamanum gretik kulivanas, buk labü snils vel u plu vel.[4] Sekü kod at bo binos-la frutik ad plänedön naedilo pladi kinik kuraan, e ko at slamanef lölik, – ibä relabuk onik i binon lonädik as lonemabuk onik! – labülon tefü Sanal Godälik obas. Yels plu 600 ya ipasetikons sis moted Kristusa, büä el *Mohammed* lanöfiko jäfedik, si! suslanälik äsüikom, e sekü bit oka äblinädom krite dämi levemik. Ven pämotom tü 571 prilul 20, kritanef ya idavobon pö konsils valemik ze mödiks Godaviko jüo in binäds balatik lejoni Yesusa: Kristus, ed imicödon taanis (riananis) ed i smalükumanis (nästoriyanis, monofüsitanis, monotelitanis) Godäla. In dil sulüdavesüdik Siyopa, in Mesopotän ed in Larabän krit, yud e rurel larabans äjokons ta ods. Rel lätik äbinon ettimo migot lugodikulta, stelikulta e zoroata sa retodas anik yuda e krita. Ven el *Mohammed* as tedan ädutevom felis Larabänik, äsludom ad finükön lugodikulti ko brul relik onik. *Fövot ofovon*

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ

NOETS

1. Leigo äsä atos jenon in sünagogs bäldik, samo in *Praha*, vomes spad pagebidüon po stöbs in pödaglun, ini kel ofs in mödots no pato gretiks tü plekadel calöfik, sevabo tü fridel, kömofs. Fridel päbuükon fa *Mohammed* pla sudel kritik, bi ma lejon omik el *Adam* pejafom ün fridel. Men balid at ya i ebinom-la ma om slaman verätalekredik balid! Drens omik iblägükons-la kaabi (= kübädaston) in *Mekka*. Us i egetuvom-la eli *Eva* piperöl!
2. Pöpatribüts slamik balatik labons lödaspadädis kobädik in näibumots nivera. Tuvoy us Türkänanis, Süriyänanis, Mesopotänanis, elanis di *Mekka*, e Lindänanis näi Nolüda-, Lofüda- e Zänoda-Frikopans (se Sudän). Klüliko plä "Godav" i süntag, spiköfav, tikav, matemat, ed i gitav, jenav, taledav, e v. patidons. Stud lölik dulon dü yels 17. Pos tüp yelas 11 xam büik paduinon. Tid binon glatik. Fräds pro käled studanas papelons se fünods relöfik, kels attimo prodons goldamakis 1 850 000 a yel.
3. Väloti kuraanasuratas in Deutänapük buk ela *H. Grimme* (*Paderborn* 1923) lofon.
4. Sümikos lonöfon tefü talmud yudanas, kela traduti niveraprofäsoran: *Dr. Nivard Schlögl* in *Wien* liedo estöpedom pos pub bukülas nemödik; fovikumo tefü vaästad parsiyanas, tefü deadaniregistar Lägüptänanas e tefü vedadabuks hindutanas.

Vöds anik in yeged löpik pegeböls (Lingl.; Deut.; *IALA* – üf difon)

balnatälik homogeneous; homogen; homogenee
buk labü snils vel book with 7 seals; Buch mit 7 Siegeln; libro con 7 sigillos
däm harm; Schaden; detrimento
degtelat a dozen; ein Dutzend; dozena
deimön to reject; verwerfen; condemnar
dikön to dictate; diktieren; dictar
dütülön to derive from; entlehnen aus; prender de
fanetön to seize (fig.); erfassen; sasir
fomäd a construct; Gebilde; obra
getuvön to rediscover; wiederfinden; retrovar
gitav jurisprudence; Jurisprudenz; jurisprudentia
hindutan Hindu
jiitans Shiites; Schiiten;
jüä (kony.) to; bis; usque a
kaab Kaaba
kobükön to bring together; zusammenbringen; assemblar
kuraan Koran
laraban Arab; Araber; arabe
lärnön nenbukio to learn by heart; auswendig lernen; apprender a memoria
lecek shed; Stall; stabulo
lejon teaching; Lehre; doctrina
leyalaspadäd hall; Halle
lödaspadäd living space; Wohnraum; area de residentia
lonädik authoritative; maßgeblich; normative
lonemabuk code of law; Gesetzbuch; codice
loreidön to read aloud; vorlesen; leger alique ad alicuno
lüjonilön to refer to; hindeuten; referer se a
monofüsitan Monophysite; Monophysit
monotelitan Monothelite; Monothelet
näibumot annex buildung; Anbau; edificio annexe
nästoriyan Nestorian; Nestorianer; nestoriano
pecälodöl employed; angestellt; empleate
pläned clarification; Erörterung; explication
prodöfik profitable; ergiebig; productive
püpit desk; Pult; pulpito
rianan Arian; Arianer; ariano
rurel primeval religion; Urreligion; religion primitive
samo for example; beispielsweise; per exemplo
Sanal Godälik the divine Redeemer; der göttliche Heiland; Salvator divin
sogod section of the community; Gesellschaftskreis; section del societate
stelikult star worship; Sternendienst; astrolatria
süikön to emerge; zum Vorschein kommen; apparer
surat surah; Sure
suslanälik exuberant; überschwänglich; enthusiastic
talmud Talmud
tidal senior teacher; höherer Lehrer; inseniante superior
tikodagol line of thought; Gedankengang; ordine de ideas
vaästad Avesta
vedad Veda
votabevobön to reshape; umarbeiten; refunder
zoroat Zoroastrianism; Lehre des Zoroaster; zoroastrismo

* * * * * * * * * * * * * * * * * * * *

PIONIRÄL (DIL TELID)

"The Pioneering Spirit" fa *Frank Roger*, ini Volapük petradutöl fa *Hermann Philipps*

6

"No kanoy bedotön osi", äsagof jiel *Dr. Veronica Magelhaes da Silva* pö gasedema-konfer. "Etuvobs su mun nafi fa mens peme-köli, kel fümo äseaton us in glun lunüpo. Sevobs ga, das atos binon fomälod mu bisarik – semo tikamagot de filmot magälöfa nolavik pla sömitamapün vestigadunikama nolavik. Attimo no kanobs lofön pläni. Vestig pluik tefü naf e tuvöp ona oblinon-la nünis anik, ye bo no okanobs-la jafädön teori süadiköl ad plänön dabini ona su mun."

Klüliko äbejäfoy jenoti at veitöfiko in vol lölik. Kondötamods ätenikons de neud nolavik love nesuem jü satir zunülik.

Keblünot veütikün äkömon de Svedän, kö kevoban televida-broadöpa stümabik änotodom, das naf – sotefä äkanom füme-tön osi medü magods jünu pebroadöls – jinon binön naf vikenik dientifü ets, kels ituvoy in mels nolüdik. Nilud at päfümükon dub leigod vifik fa kevobans nolavik desinoda.

7

Klülikos, das naföm jenöfo binon vikenanaf, ud alo sümädot nendöfik e kuratik jü pats pülikün ona. Ägeboy dunamodis di-stöfik ad fümülön däti, e seks valik jonons, das naf fümo pistu-kon dü vikenatimäd. Sevans Svedänik e Norgänik dasevons legi nafa.

Notükan desinoda sion, das no ekanoy tuvön pläni: "Labobs tikamagoti nonik, lio vikenanaf at ärivon muni. Ön mod nonik vikens äkanons lüvön tali ün datimäd et, ye klülabiko äplöpons. Atos binon lölik nenolavik e levemiko brulälüköl."

Gaseds nolaviko läs klienöls lofons teoris mu bisarikis dö medam plödütaledik – pro kels klüliko jonäds seimik defons löliko. Jinos, das atos ye leno neleton lugasedis ad igo pluükön plänädis onsik dö din at.

Medäds fefikum valemo baicedons, das dinäd at binon dinäd pemiagöl fa stütedans desinoda, do atos no plänon, lio naf päblinon lü mun. Stütedans sunädo änoons kusadis at as "löliko smilöfikis".

Bal onas igo äläükon: “If labobsöv skilis kaenik e finenamedis saidik ad vobädön duni so gianiki, fümo äbemastikobsöv letodi at. Liedo atos binon plödü fägs obsik.”

Vüo taledo kompenäts ömik iprimons büsidaprimäti vikenatefik, kel vemo benoplöpon. Cil nonik vilon palogön nen vikenajitül, pledadina-vikenanaf, e soms. Pöped vikenas neföro äbinon so vemik.

8
Dü televida-spikot nolavan Norgänik äsagom, das fe no labom pläni tefü dabin nafa su munaglun, ab das vipom ad küpälükön obis tefü süm nitedik. “Givüloy letüvi Meropa ele *Columbus*, ye jonäds dabinons, das vikens ya inafons love Latlantean büikumo mö tumyels. Sümiko cedoy kösömiko eli *Neil Armstrong* mani balid, kel föro ebestepom muni, ab nu klülikos, das vikens äbinons us bü om mö tumyels. Vo cedob, das sötoy dönu meditön jenotemi me lecedamod at. Vikens digädons lobüli demü atos, keli äduinons. Kin sevon-li, kiöpo äbinons zu? Tefü pionräl onas vo nos leigodovik dabinon in jenotem menefa.”

✳ ✳ ✳ ✳ ✳ ✳ ✳ ✳ ✳ ✳

9
Munäd mekavik: *Ares Rising* (“mard löpiköl”), kel sirkon zü mard, esumodon magodis disredik, kels jonons fomis bisarik dis sürfät marda. Voläd lölik speton mu pejänälo sekis vestiga otas. Spetät vemo pluikon – mu pato in Skandinän.

Vöds anik in konot löpik pegeböls (Lingl.; Deut.; *IALA* - üf difon)

brulälüköl confusing; verwirrend; consternante
büsidaprimät business initiative; Vermarktungsinitiative; initiativa de commercialization
datimäd epoch; Epoche; epocha
filmot movie; Film; pellicula
ga of course; doch ja; naturalmente
jonäd indication; Hinweis; indizio
keblünot contribution; Beitrag
lecedamod perspective; Betrachtungsweise; modo de considerar
lugaseds tabloids; Sensationspresse; pressa sensationalista
magälöf nolavik science fiction
medam intervention; Eingriff
pemiagöl feigned; fingiert; fingite
plänädön to interpret, deuten; interpretar
plödütalik alien; außerirdisch; extraterrestre
pöped popularity; Beliebtheit; popularitate
siön to concede; einräumen; conceder
stütedan sponsor; Unterstützer (mit Geld, usw.); subventionator
süm analogy; Analogie; analogia
taledo on Earth; auf der Erde; super le terra
vestigadunikam research activity; Forschungstätigkeit; activitate exploratori
viken Viking; Wikinger
zunülik biting (fig.); bissig; mordace

~~~~~~

Koräkots tefü dil balid konota at in gased yanula:

su pad: 5	*bagaf, kedet*
sirkon muni → sirkon zü mun	1, 2
vestigians peblümons nedöfiko → vestigians blümons nedöfiko	2, 4

~~~~~~

EKÖ! TUVEDOT RÄTA DÖ GLÖK BÜGOLÖL SU PAD: 16

Düp binädon me sekuns 3600. Glok bügolöl lenunon sekunis 3600 sa 40 ünü düp verätik. Kludo propor düpa verätik ta düp gloka bügolöl binon 3600 : 3640. Düps 24 binädons me sekuns 86400. Kludo ünü düps 24 ma glok bügolöl te sekuns verätik: (86400 · 3600) / 3640 ≈ 85451 epasetons.

Atos binons za minuts 1424 ü za düps teldegkil sa minuts foldegfol. Kludo tim verätik binon düp: tel minuts foldilfol poszedelo, ven glok bügolöl lenunon düpi kilid poszedelo.

II:16:2015

TUVEDOT RÄTA DÖ KADS KÖLIK KIL IN GASED BÜIK

Hiel Tom ätikom: “Jiel Catherine labof len bäk oka kadi blövik, klu kad len bäk oba kanon-la u blövön u redön. Gudiküno sagob nosi.”

Jiel Catherine ätikof: “Hiel Tom no sagom seimikosi. Atos sinifon, das kad len bäk oba no redon, bi voto sevomöv, das kad len bäk oma muton blövön. Kludo köl kada len bäk oba blövon.”

Ekö! ägetof premi!

? ?

RÄT DÖ GLOK BÜGOLÖL

Glok semik bügolon mö sekuns teldeg ünü düpalaf. Üf glok jonon timi verätik tü düp kilid poszedelo, düp kinid verätik obinos-li, ven glok at jonon düpi kilid poszedelo tü del sököl? Kalkulolsös ziliko!

Tuvedot binon su pad: 15 gaseda at.

VOLAPÜK – PÜK CALÖFIK IN *WENSLEYDALE*

El *Republic of Wensleydale* binon smalanet in Nolüda-Linglän fa bluks vemik: *Ure* e *Bishopsdale Beck*< paduflumöl. Nem länoda at sinifon eli “fälid yebaläna ela *Wodan*” (cifagod germanas). Repüblik taon ta bolit Regäna Pebalöl.

Ma hiel *Robert Garside*: presidan repüblika at< Volapük binon bal pükas calöfik in smalanet omik. Presidan e ministeranef omik desirons ad labön kosädi vemöfikum ko Volapükanef, e desinons ad plu jäfön in kobäd Volapükanas.

Ladöfiko glidobs elanis di *Wensleydale* e spelobs, das ziliko olärnons valemapüki: Volapük. Net onas obenikös! http://mw.micronation.org/wiki/Republic_of_Wensleydale

